

Medzinárodná vedecká konferencia Zájazdy, spojené cestovné služby a súvisiace podmienky podnikania v cestovnom ruchu

Dňa 21. septembra 2018 sa v priestoroch Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia *Zájazdy, spojené cestovné služby a súvisiace podmienky podnikania v cestovnom ruchu*, ktorú organizovala Katedra občianskeho a obchodného práva v rámci medzinárodného vedeckého kongresu Trnavské právnické dni Právny štát – medzi vedou a umením.

Téma konferencie bola aktuálna vzhľadom na prijatie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách (ďalej len smernica), ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS, ktorá bola do nášho právneho poriadku transponovaná prostredníctvom zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len *zákon o zájazdoch*), ktorý je platný od 15. mája 2018 a účinný od 1. januára 2019.

Konferenciu otvorila a účastníkov privítala vedúca Katedry občianskeho a obchodného práva doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD., ktorá zároveň moderovala prvý blok konferencie venovaný všeobecným otázkam tejto novej právnej úpravy v cestovnom ruchu.

Úvodný príspevok predniesol Mgr. Tibor Hlinka z Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, odbor ochrany spotrebiteľa, ktorý sa osobne podieľal na príprave zákona o zájazdoch. Jeho príspevok poslužil ako vstupná brána do problematiky zájazdov, v ktorého rámci objasnil základné pojmy potrebné na lepšie pochopenie zákona. Blok pokračoval príspevkom doc. JUDr. Milana Hulmáka, PhD., z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, ktorý využitím komparatívnej metódy poukázal na zmeny v obsahu inštitútu zájazdu, objasnil význam vytvorenia pojmu „spojené cestovné

služby“ a pozornosť venoval tiež rozsahu ochrany spotrebiteľa v cestovnom ruchu.

Ako posledná v tomto bloku vystúpila JUDr. Zuzana Nevolná, PhD., z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. V prezentácii sa venovala zmenám v regulácii podmienok podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a rozsahu ich oprávnenia pri predaji služieb cestovného ruchu.

V bohatej diskusii zameranej najmä na otázky aplikačnej praxe sa veľmi pozitívne prejavila rôznorodosť v profesijnom zastúpení aktívnych a pasívnych účastníkov konferencie. V hľadisku bol zastúpený každý, koho sa táto téma dotýka, od zástupcov cestovných kancelárií a cestovných agentúr, cez advokátov špecializujúcich sa na oblasť cestovného ruchu, zástupcov akademickej obce, zástupcov Slovenskej asociácie poisťovní, zástupcov Národnej banky Slovenska, pracovníkov Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky až po samotných spotrebiteľov.

Druhý diskusný panel pod názvom *Ochrana proti úpadku cestovnej kancelárie* moderovala doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD. Ako prvá vystúpila zástupkyňa Slovenskej asociácie poisťovní JUDr. Jozefína Žáková, ktorá poukázala najmä na nevýhodnú pozíciu poisťovní pri poisteniach pre prípad úpadku cestovnej kancelárie, pričom zdôraznila, že zo smernice žiadne priame záväzky pre poisťovací sektor nevyplývajú, a to aj preto, že poisťovací sektor má vlastnú prísnu reguláciu pre výkon poisťovacej činnosti.

Na tento príspevok nadviazal zástupca Národnej banky Slovenska ako subjektu, ktorý má v kompetencii dohľad nad finančným trhom, a teda aj dohľad nad bankami a poisťovňami, Mgr. Matúš Medvec. Ten svojím príspevkom otvoril priestor na diskusiu k otázkam preberania podnikateľského rizika, dostupnosti poistenia, ceny poistenia a výluky z poistenia. Taktiež pripomenul, že smernica mala byť do nášho právneho poriadku transponovaná od 1. júla 2018, no zákonodarca sa

rozhodol stanoviť dátum účinnosti zákona o zájazdoch až od 1. januára 2019. Upozornil, že aj keď účinnosť zákona ešte nenastala, v prípadnom spore sa možno dovolávať účinnosť samotnej smernice.

Druhý diskusný panel uzavrel Mgr. Peter Mészáros, PhD., ktorý svoj príspevok poňal z pohľadu spotrebiteľa, resp. advokáta a poukázal na problematické znenie zákona v nadväznosti na uplatnenie nárokov spotrebiteľa podľa zákona o zájazdoch. Problém videl v nejasej dikcii zákona, t. j. od koho si má cestujúci uplatniť právo na bezodkladné plnenie plynuce z ochrany pre prípad úpadku cestovnej kancelárie.

V poslednom diskusnom paneli vystúpili hostia z Českej republiky. JUDr. PhDr. René Petráš, PhD. je významným propagátorom práva cestovného ruchu a autorom jednej z prvých publikácií venovaných právu cestovného ruchu pod názvom Právo a cestovní ruch a v súčasnosti pôsobí na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. Vo svojom príspevku sa zaoberal systémovými otázkami postavenia práva cestovného ruchu v nadväznosti na prebiehajúce práce na spotrebiteľskom kódexe v Českej republike. Ako druhá vystúpila advokátka špecializujúca sa na oblasť práva cestovného ruchu JUDr. Klára Dvořáková, M. A. (a spoluautorka publikácie Cestovní právo vydané v nakladateľstve C. H. Beck). Do diskusie prispela príspevkom na tému *Implementácia smernice o zájazdoch a spojených cestovných službách* v Českej republike. Tento príspevok poukázal na problémy právnej praxe v Českej republike, ktoré sa už vyskytli v súvislosti s transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách. Konkrétne JUDr. Klára Dvořáková, M. A., poukázala na to, že drobné dopravné služby, ako je preprava cestujúcich v rámci prehliadky so sprievodcom, nie sú samostatnou službou dopravy a nemôžu teda v kombinácii so službou sprievodcu tvoriť zájazd. Ďalšou zaujímavou skutočnosťou je, že sa do zájazdu nepočítajú služby vybrané a zaplatené

až po začatí zájazdu, napr. hotelové služby alebo fakultatívne výlety. Upozornila, že povinnosť cestovnej kancelárie hradiť náklady na ubytovanie, ak jej nepredvídateľné a mimoriadne okolnosti neumožňujú zaistiť návrat cestujúceho podľa zmluvy o zájazde, sú obmedzené najviac na tri noci na jedného zákazníka, čo môže v praxi spôsobovať problémy, ale aj špekulácie cielené na obchádzanie zákonných povinností.

V diskusii po skončení tejto časti rezonovalo, najmä medzi zástupcami poskytovateľov služieb cestovného ruchu, že pochybnosti vzbudzuje odôvodnenie smernice v bode 17 vo vzťahu k stravovaniu a tiež skutočnosť, že nová právna úprava už neobsahuje výslovne negatívne vymedzenie zájazdu ako bolo v doteraz účinnej právnej úprave, podľa ktorej poskytovanie ubytovacích služieb subjektmi podnikajúcimi podľa osobitného predpisu nie je zájazdom. Do rokovania konferencie sa so svojim príspevkom zapojil aj Ing. Stanislav Macko, prezident Slovenskej asociácie cestovných kancelárií a cestovných agentúr, pričom sa zamerával najmä na prípravné práce v asociáciách zamerané na prispôbenie novému pojmu „zájazd“ ako ho rozumie nový zákon o cestovných zájazdoch. Pojmu zájazd ako hlavnému predmetu plnenia zo zmluvy o obstaraní zájazdu sa venoval ďalej JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M., ktorý vo svojom príspevku okrem iného, ocenil spôsob transpozície smernice formou osobitného zákona, najmä z dôvodu ochrany Občianskeho zákonníka pred dynamickými, (nestálymi) definíciami, resp. ochrany pred legislatívnou „nečistotou“. Poukázal na zložité definičné znaky predmetu zmluvy a okom odborníka s dlhoročnou praxou z oblasti tvorby legislatívy vyzdvihol mnoho nešťastne použitých pojmov bruselských legislatívov. Záverečný príspevok predniesla a následné zhmutie výsledkov konferencie uskutočnila doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD., ktorá sa venovala najmä otázkam postúpenia zájazdu, možnosti zníženia ceny zájazdu, zmene iných podmienok zájazdu, odstúpeniu od zmluvy a prostriedkom nápravy poskytnutého zájazdu.

Na záver môžeme konštatovať, že konferencia priniesla veľa nových informácií o novej právnej úprave. V mnohom sa ukazuje ako zrejmé, že až aplikačná prax preukáže, do akej miery táto nová právna úprava zájazdov prispeje

k zlepšeniu postavenia cestujúcich a do akej miery reálne ovplyvní podnikanie v oblasti cestovného ruchu.

Martin Adamička*

* Mgr. Martin Adamička, interný doktorand, Katedra občianskeho a obchodného práva, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.